

Centrum pre trvaloudržateľné alternatívy

**Stanovisko k Návrhu plánu finančného zabezpečenia
Stratégie záverečnej časti jadrovej energetiky
(3. kapitola Stratégie záverečnej časti jadrovej energetiky z 10/2007)**

Banská Bystrica, 19. 11. 2007.

Autor: Ing. Peter Mihók, člen občianskeho združenia CEPTA
Tel.: 0905/746884
Email: mihok@cepta.sk

Skratky

BIDSF	Bohunice International Decommissioning Support Fund (Medzinárodný fond na podporu odstavenia Bohuníc)
JE V-1	Jadrová elektrárň V1 v Jaslovských Bohuniciach
EMO34	Jadrová elektrárň v Mochovciach, bloky 3 a 4
EÚ	Európska únia
JEZ	jadrovoenergetické zariadenie / jadrovoenergetické zariadenia
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
RAO	rádioaktívne odpady
SR	Slovenská republika
SE, a.s.	Slovenské elektrárne, akciová spoločnosť
ŠFL JEZ	Štátny fond likvidácie jadrovoenergetických zariadení, nakladania s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi
VJP	vyhoreté jadrové palivo
ZČJE	Zadná časť jadrovej energetiky

Tento dokument je výstupom projektu “Skryté ekonomické aspekty jadrovej energetiky 2 (objektívizácia verejnej mienky prostredníctvom odhaľovania a objasňovania skrytých foriem podpory jadrovej energetiky z verejných fondov)”, ktorý grantom podporila nadácia Ekopolis (výška grantu bola k 19. 11. 2007 v štádiu rokovania).

Centrum pre trvaloudržateľné alternatívy
www.cepta.sk

Obsah

Skratky.....	2
Zhrnutie.....	4
Pripomienky k návrhu plánu finančného zabezpečenia Stratégie záverečnej časti jadrovej energetiky ako celku.....	5
Pripomienka č. 1:plán finančného zabezpečenia stratégie ZČJE nemá strategický charakter	5
Pripomienka č. 2:stratégia ZČJE neobsahuje prognózu finančného zvládnutia ZČJE.....	6
Pripomienka č. 3:stratégia ZČJE obsahuje rozpočty vytvorené neexaktnými metódami ...	6
Pripomienka č. 4:stratégia ZČJE uvádza iba jeden variant finančnej prognózy.....	6
Pripomienka č. 5:dokument neuvádza údaje o nákladoch projektov ZČJE v potrebnej podrobnej štruktúre (tak ako ich uvádzali prognózy z r. 2000 a 2004)	7
Pripomienka č. 6:dokument neobsahuje odhady predpokladaného priemerného rastu cien nákladov projektov ZČJE v čase	7
Pripomienka č. 7:dokument neobsahuje informáciu o predpokladanej priemernej úrokovej sadzbe na účtoch NJF v strednodobom a dlhodobom horizonte.....	7
Pripomienka č. 8:dokument neuvádza zdroje údajov.....	8
Pripomienka č. 9:tabuľky v dokumente neuvádzajú pramene, odkiaľ čerпали vstupné údaje.....	8
Pripomienka č. 10:tabuľky v dokumente nie sú číslované.....	8
Pripomienky k predloženému textu návrhu plánu finančného zabezpečenia Stratégie záverečnej časti jadrovej energetiky.....	9
Pripomienka č. 11:k valorizácii fixného príspevku do NJF (s. 59)	9
Pripomienka č. 12:k „hrubému odhadu obrazu hospodárenia NJF po r. 2015“ (s. 59)	9
Pripomienka č. 13:k problémom ohľadne stanovovania predajnej ceny elektriny (s. 61) ..	10
Pripomienka č. 14:k predpokladu rastu predajnej ceny elektriny SE (s. 61).....	10
Pripomienka č. 15:hmožná chyba v tabuľke na s. 62.....	11
Pripomienka č. 16:historický verzus súčasný deficit vo fonde (s. 62).....	11
Pripomienka č. 17:k výpočtu deficitu v NJF (s. 63).....	12
Pripomienka č. 18:nie je jasné, či stratégia navrhuje fixný príspevok valorizovať o mieru inflácie, alebo nie (s. 59 verzus s. 71 - 72).....	12
Pripomienka č. 19:k nejasnému odhadu podielu využitia trvalého úložiska pre účely skladovania VJP a RAO z jednotlivých JEZ (s. 64).....	13
Pripomienka č. 20:k termínu „budúce náklady historického dlhu“ (s. 65).....	13
Pripomienka č. 21:k plánu vykrývať historický deficit „podľa potreby“ (s. 65).....	13
Pripomienka č. 22:k plánu vykrývať historický deficit v NJF aj odvodmi vybranými ako poplatky z distribúcie „aj nejadrovej“ elektriny (s. 65).....	14
Pripomienka č. 23:k predpokladu zhodnocovania prostriedkov v NJF (s. 66)	14
Pripomienka č. 24:– nejasná cenová úroveň v tabuľke (s. 68).....	15
Pripomienka č. 25:k používaniu rozličných cenových úrovní pri udávaní budúcich výdavkov NJF (s. 68-69).....	15
Pripomienka č. 27:chýbajúca informácia o úroku „pôžičky“ z podúčtu V1 na A1 (s. 70)..	16
Pripomienka č. 28:k rozpočtovaniu príjmov a výdavkov v cenách r. 2006 (s. 70-71).....	16
Pripomienka č. 29:k nedôslednej interpretácii nízkej výšky príspevkov do NJF (s. 74).....	17
Pripomienka č. 30:k nepodloženým konštatovaniam o ekonomickej únosnosti (s. 74).....	17
Pripomienka č. 31:k stavu na účtoch NJF verzus príjmu NJF (s. 76).....	18
Prílohy.....	18
Literatúra.....	18

Zhrnutie

Predložený návrh plánu finančného zabezpečenia Stratégie ZČJE z 30. októbra 2007 (3. kapitola dokumentu) **neobsahuje** podľa nás najdôležitejšiu nevyhnutnú integrálnu časť strategického dokumentu – **rozpočet alebo prognózu finančného zabezpečenia navrhovanej stratégie**. Vzhľadom k novým informáciám o výške nákladov na ZČJE, o plánoch zvyšovania inštalovanej kapacity výrobných kapacít SE a.s., plánovanej dostavbe EMO3,4 (s ktorou aktualizovaná prognóza MH SR z roku 2004 neuvažovala) a iným faktom je aktualizácia prognózy plného finančného zvládnutia ZČJE (MH SR, 2004) podľa nás nevyhnutná. Vzhľadom k nedostatkom uvedených v našich pripomienkach navrhujeme, aby túto prognózu uskutočnil externý konzultant z radov prominentných audítorských a konzultačných firiem, a to na základe transparentných vstupných údajov (ich požadovaný rozsah a štruktúru uvádzame v Prílohe 1, kapitole 3).

Vzhľadom k tomu, že predložený dokument neobsahuje svoju najdôležitejšiu integrálnu súčasť – plán príjmov a výdavkov (tvorby a čerpania) NJF po roku 2015, bolo možné hodnotiť a pripomienkovať iba strednodobé rozpočty a analýzy, ktoré dokument (podľa nás neopodstatnene) obsahuje. Dokument podľa nás obsahuje viacero vážnych obsahových aj formálnych nedostatkov, ktoré uvádzame v pripomienkach. Ich odstránenie, ktoré si vyžiada pomerne rozsiahle prepracovanie dokumentu, považujeme za nevyhnutné.

Pripomienky k návrhu plánu finančného zabezpečenia Stratégie záverečnej časti jadrovej energetiky ako celku

Pripomienka č. 1: plán finančného zabezpečenia stratégie ZČJE nemá strategický charakter

Problém: Prognóza plného finančného zvládnutia zadnej časti jadrovej energetiky (ZČJE) v Slovenskej republike (MH SR, 2000) a aj vládou neschválený návrh aktualizácie tejto prognózy (MH SR, 2004) obsahovali aspoň rámcové rozpočty príjmov a výdavkov NJF (respektíve predchodcu tohto fondu - ŠFL JEZ) až do predpokladaného roku uzatvorenia trvalého úložiska VJP a RAO. Aktuálny návrh plánu finančného zabezpečenia Stratégie ZČJE z 30. 10. 2007, predložený na pripomienkovanie, obsahuje rozpočet príjmov a výdavkov (tvorby a čerpania) NJF iba do roku 2015. Aktuálny návrh navyše obsahuje detailné informácie o príjmoch a výdavkoch NJF rozpočtovaných na rok 2008, ktoré sú operatívneho charakteru, a ich vzťah k navrhovanej stratégii je irelevantný.

Navrhujeme, aby MH SR a NJF pravidelne tvorili tri osobitné typy dokumentov:

- a) **Stratégiu ZČJE a „strategickú“ prognózu finančného zabezpečenia ZČJE** ako jej neoddeliteľnú súčasť – t.j. strategický dokument bez strednodobých a operatívnych plánov a rozpočtov. Strategická prognóza príjmov a výdavkov (tvorby a čerpania) NJF by mala byť tvorená pre obdobie do predpokladaného roku uzatvorenia trvalého úložiska VJP a RAO, a mala by obsahovať rozpočty projektov ZČJE podľa ich jednotlivých etáp (napr. ako v Prílohe 1, Tabuľky 4.2 a 4.3) a plán ich finančného pokrytia zo zdrojov NJF. Tento typu dokumentu by mal byť tvorený po každej významnejšej aktualizácii nákladov ZČJE (t.j. napríklad po schválení zavedenia spoločnej európskej meny v SR, zásadnejších zmenách cien výrobných faktorov projektov ZČJE, a pod.),
- b) **Strednodobú prognózu príjmov a výdavkov NJF** – pravidelný plán príjmov a výdavkov (tvorby a čerpania) NJF na obdobie 5-7 rokov, ktorý by vychádzal z aktuálne platnej stratégie ZČJE a strategickej prognózy financovania ZČJE,
- c) **polročné a koncoročné správy o činnosti NJF** – iba tieto typy správy by podľa nás mali obsahovať detailné rozpočty príjmov a výdavkov NJF (t.j. v štruktúre uvedenej v návrhu stratégie ZČJE na s. 75 – 78),

pričom obsah jednotlivých typov dokumentov by sa nemal prekrývať, ale dokumenty by na seba mali nadväzovať (t.j. aby ročné rozpočty NJF vychádzali zo schváleného strednodobého plánu, a strednodobé plány boli vypracované na základe aktualizácií stratégie ZČJE a strategickej prognózy jej plného finančného zvládnutia).

Preto navrhujeme, aby boli strednodobé a operatívne rozpočty NJF vyňaté z predloženého dokumentu, a nahradené prognózami a rozpočtami strategického charakteru.

Odôvodnenie: Nepovažujeme za vhodné uvádzať v jednom dokumente súčasne dlhodobé, strednodobé a krátkodobé plány, prognózy a rozpočty. Je bežnou praxou aj v podnikateľskej sfére, že dlhodobé, strednodobé a krátkodobé (operatívne) plány, prognózy a rozpočty sa robia osobitne. Návrh plánu finančného zabezpečenia Stratégie ZČJE z 30. 10. 2007, predložený na pripomienkovanie, obsahuje iba strednodobé a krátkodobé (operatívne) rozpočty príjmov a výdavkov NJF, ktoré nepovažujeme za opodstatnené uvádzať v strategických dokumentoch.

Pripomienka č. 2: stratégia ZČJE neobsahuje prognózu finančného zvládnutia ZČJE

Problém: V návrhu stratégie sa nenachádza plán (prognóza) finančného zabezpečenia realizácie stratégie – t.j. plán príjmov a výdavkov (tvorby a čerpania) NJF pre obdobie do predpokladaného roku uzatvorenia trvalého úložiska VJP a RAO.

Navrhujeme do dokumentu doplniť prognózu finančného pokrytia predloženej stratégie, t.j. predpokladaný rozpočet tvorby a čerpania NJF od roku 2008 do predpokladaného roku uzatvorenia trvalého úložiska VJP a RAO.

Odôvodnenie: Každá stratégia by podľa nás mala ako integrálnu a neoddeliteľnú súčasť obsahovať aj prognózu jej plného finančného zvládnutia. Táto prognóza by mala byť uskutočnená čo najobjektívnejším spôsobom, t.j. na základe presného spracovania všetkých dostupných informácií a odhadov faktorov ovplyvňujúcich náklady strategicky naplánovaných projektov ZČJE (pozri Prílohu 1, s. 36) matematicko-štatistickými metódami.

Pripomienka č. 3: stratégia ZČJE obsahuje rozpočty vytvorené neexaktnými metódami

Problém: Pozri pripomienky č. 15, 23-25 a 28.

Navrhujeme, aby boli plány príjmov a výdavkov (tvorby a čerpania) NJF vypracované externou konzultačnou spoločnosťou.

Odôvodnenie: Pozri odôvodnenie pripomienok č. 15, 23-25 a 28. Považujeme za náležité, aby strategické dokumenty týkajúce sa použitia verejných fondov boli tvorené odborníkmi na finančné prognózovanie a rozpočtovanie, ktorý sa vyvarujú nedostatkov uvedených v pripomienkach č. 15, 23-25 a 28. Podľa našich informácií si verejné inštitúcie v prípadoch týkajúcich sa rozpočtovania veľkých investícií (napríklad pred privatizáciami strategických podnikov) bežne zmluvne zabezpečujú externých partnerov z radov najvýznamnejších konzultačných a audítorských spoločností. Vzhľadom k rozsahu investícií, ktorých uskutočnenie navrhuje predložená stratégia ZČJE, považujeme za opodstatnené, aby boli plány príjmov a výdavkov (tvorby a čerpania) NJF vypracované čo naj dôveryhodnejšou externou konzultačnou spoločnosťou v jednotnej štruktúre a čo najzrozumiteľnejšej forme.

Pripomienka č. 4: stratégia ZČJE uvádza iba jeden variant finančnej prognózy

Problém: Tak ako aj predošlé strategické dokumenty o ZČJE (MH SR, 2000 a MH SR, 2004), ani predložený dokument nepripúšťa viacero variantov vývoja vonkajšieho prostredia.

Navrhujeme, aby boli dlhodobé prognózy príjmov a výdavkov (tvorby a čerpania) NJF tvorené minimálne v troch variantoch: očakávaný scenár, optimistický scenár a pesimistický scenár.

Odôvodnenie: Na trhoch výrobných faktorov, potrebných pre realizáciu projektov ZČJE, dochádza k omnoho väčšiemu výkyvom ako na spotrebiteľských trhoch. Preto je odvíjanie vývoja faktorov ovplyvňujúcich budúce náklady ZČJE od očakávanej budúcej miery inflácie nesprávne. V podnikovej praxi je bežným javom, že sa dlhodobé rozpočty robia vo viacerých scenároch, pričom každý scenár obsahuje aj plán nevyhnutných dodatočných úprav rozpočtov v prípade jeho nastania. Oficiálne prognózovanie finančného zvládnutia ZČJE by malo jasne stanoviť optimistický scenár (v prípade nastatia ktorého by mal NJF revidovať predpisy svojich príjmov v prospech zníženia príspevkov od prevádzkovateľov JEZ) a pesimistický scenár (v prípade nastania ktorého by bol NJF oprávnený zvýšiť predpis príspevkov od prevádzkovateľov JEZ). Iba takéto rozpočtovanie NJF by stanovilo

transparentný rámec financovania ZČJE, ktorý by umožnil zavedenie skutočných trhových podmienok do odvetvia elektroenergetiky a vytvorenia takého prostredia, v ktorom by sa prevádzkovatelia JEZ dokázali vopred pripraviť na možné zvýšenie povinných príspevkov do NJF a tento predpoklad zakomponovať do svojich strategických plánov.

Pripomienka č. 5: dokument neuvádza údaje o nákladoch projektov ZČJE v potrebnej podrobnej štruktúre (tak ako ich uvádzali prognózy z r. 2000 a 2004)

Problém: Kým predošlá stratégia (MH SR, 2004) uvádzala členenie nákladov aspoň niektorých projektov ZČJE na ich základné časti (t.j. napr. náklady na trvalé úložisko – viď MH SR 2004, Tabuľka č. 1 na s. 12), predložený dokument uvádza iba súhrnné údaje o nákladoch projektov ZČJE.

Navrhujeme doplniť uvádzané odhady nákladov projektov ZČJE o základné členenie všetkých projektov na „etapy“ a o odhady nákladov jednotlivých etáp.

Odôvodnenie: Štatistické spracovanie týchto dôležitých údajov o použití verejných zdrojov občianskymi organizáciami vykonávajúcimi kontrolu verejných prostriedkov nie je možné, pokiaľ nebudú uvedené aspoň v ich základnom členení na jednotlivé základné etapy projektov (pozri Prílohu 1, Tabuľky 4.2 a 4.3).

Pripomienka č. 6: dokument neobsahuje odhady predpokladaného priemerného rastu cien nákladov projektov ZČJE v čase

Problém: dokument neobsahuje odhady predpokladaného priemerného rastu nákladov projektov ZČJE v čase.

Navrhujeme doplniť dokument o údaje o odhadoch predpokladaného priemerného rastu nákladov projektov ZČJE v čase.

Odôvodnenie: Ide o dôležitý údaj, bez ktorého nie je rozpočtovanie príjmov a výdavkov NJF v reálnych cenách možné. Diskontovanie nákladov ZČJE vo výške miery inflácie považujeme za nevhodné vzhľadom k tomu, že vývoj cien na trhoch výrobných faktorov projektov ZČJE je veľmi odlišný ako vývoj spotrebiteľských cien (pozri Prílohu 1, s. 41-45).

Pripomienka č. 7: dokument neobsahuje informáciu o predpokladanej priemernej úrokovej sadzbe na účtoch NJF v strednodobom a dlhodobom horizonte

Problém: dokument neobsahuje informáciu o predpokladanej priemernej úrokovej sadzbe na účtoch NJF v strednodobom a dlhodobom horizonte.

Navrhujeme doplniť dokument o informáciu o predpokladanej priemernej úrokovej sadzbe na účtoch NJF v strednodobom a dlhodobom horizonte.

Odôvodnenie: Ide o dôležitý údaj, bez ktorého nie je rozpočtovanie príjmov a výdavkov NJF možné.

Pripomienka č. 8:dokument neuvádza zdroje údajov

Problém: Predložený text neuvádza zdroje údajov, ktoré zo svojej povahy nemôžu pochádzať z MH SR alebo NJF ako ich pôvodného zdroja. Ide napríklad o tieto údaje:

- odhady nákladov projektov ZČJE,
- údaje o cenách elektriny,
- údaje o výške inflácie,
- údaje o výrobnnej kapacite a plánovaných objemov výroby JEZ, a pod.

Navrhujeme, aby bol každý číselný údaj, ktorého zdrojom nie je MH SR alebo NJF, doplnený o uvedenie zdroja odkiaľ v dokumente uvádzaná hodnota údajov pochádza.

Odôvodnenie: Ide o elementárnu požiadavku metodológie a etiky odbornej vedeckej práce. Predložený dokument navyše nedosahuje ani úroveň predchádzajúcich strategických dokumentov (MH SR 2000, MH SR 2004).

Pripomienka č. 9:tabuľky v dokumente neuvádzajú pramene, odkiaľ čerpali vstupné údaje.

Problém: Predložený text obsahuje tabuľky ktoré neuvádzajú pramene, odkiaľ boli údaje do nich čerpané.

Navrhujeme, aby bol pod každou tabuľkou uvedený prameň údajov.

Odôvodnenie: Ide o elementárnu požiadavku metodológie a etiky odbornej vedeckej práce.

Pripomienka č. 10:tabuľky v dokumente nie sú číslované

Problém: Tabuľky v dokumente nie sú číslované, čo komplikuje pripomienkovanie dokumentu, budúce citovanie dokumentu, respektíve jeho použitie ako zdroja údajov.

Navrhujeme, aby boli tabuľky očíslované.

Odôvodnenie: Ide o elementárnu požiadavku formálnej úpravy dokumentov, ktorú predchádzajúci strategický dokument (MH SR 2004) dodržal.

Pripomienky k predloženému textu návrhu plánu finančného zabezpečenia Stratégie záverečnej časti jadrovej energetiky

Pripomienka č. 11: k valorizácii fixného príspevku do NJF (s. 59)

Problém: V návrhu stratégie sa uvádza, že aj príjmová stránka NJF by mala odrážať rast inflácie a preto napr. fixný príspevok, ktorý je v súčasnosti stanovený pevnou sumou 350.000,- Sk ročne za každý MW inštalovaného elektrického výkonu, by mal byť naviazaný na rast inflácie, aby nedochádzalo k reálnemu znižovaniu príspevkov (s. 59). **Myslíme si, že uvedená úvaha nie je správna.**

Navrhujeme:

- a) namiesto slova *odrážať* použiť termín *zohľadňovať*,
- b) namiesto slova *rast* použiť termín *mieru*,
- c) namiesto slova *inflácie* použiť termín *odhadovanej zmeny nákladov ZČJE*,
- d) namiesto slovného spojenia *by mal byť naviazaný na rast inflácie* použiť slovné spojenie *by mal byť pravidelne revidovaný na základe výsledkov odborných odhadov očakávaných zmien veľkosti nominálnych nákladov ZČJE v čase*,
- e) namiesto slovného spojenia *nedochádzalo k reálnemu znižovaniu príspevkov* použiť slovné spojenie *nedošlo k takému výberu príspevkov od prevádzkovateľov JEZ, ktorý by spôsobil deficit alebo prebytok na účtoch NJF v roku uzatvorenia trvalého úložiska*.

Odôvodnenie:

- ad a) ako ukazujú výsledky modelovania v Prílohe č. 1 – Tabuľky 1.1 až 1.4 na s. 28-29, priebežná akumulácia príjmov NJF spôsobuje požiadavku, aby boli prostriedky uložené na účtoch NJF zhodnocované vyššou úrokovou mierou ako je priemerná ročná percentuálna miera rastu nominálnej hodnoty celkových nákladov ZČJE,
- ad b) zohľadniť je potrebné nie rast (teoreticky môže dôjsť aj k poklesu, ktorý takisto treba zohľadňovať), ale *mieru* zmien finančných veličín ovplyvňujúcich náklady ZČJE v čase,
- ad c) miera inflácie je výsledkom rastu cien spotrebiteľského koša, ktorý obsahuje iné položky, ako sú relevantné výrobné faktory projektov ZČJE, ktorých náklady budú musieť byť z prostriedkov NJF uhrádzané,
- ad d) ako sme už uviedli, miera inflácie nie je vhodný cenový index od veľkosti ktorého by sa mala odvíjať zmena fixných príspevkov do NJF. Navyše, ako sme už uviedli, prostriedky uložené na účtoch NJF by mali byť zhodnocované vyššou úrokovou mierou ako je percentuálna miera ročného odhadovaného rastu nominálnej ceny celkových nákladov ZČJE,
- ad e) ak poklesne odborný odhad nominálnej ceny celkových nákladov ZČJE, malo by v zmysle spravodlivého výberu príspevkov do NJF dôjsť aj k reálnemu zníženiu príspevkov. Cieľom NJF má byť taký výber príspevkov, aby mal NJF dostatok prostriedkov na budúce pokrytie všetkých budúcich nákladov ZČJE.

Pripomienka č. 12: k „hrubému odhadu obrazu hospodárenia NJF po r. 2015“ (s. 59)

Problém: V návrhu stratégie sa uvádza, že predkladaný plán finančného zabezpečenia stratégie ZČJE sa opiera o súčasne platné legislatívne dokumenty a poskytuje obraz hospodárenia do roku 2015 a hrubý odhad aj po tomto období (s. 59). **Odhad po r. 2015 sme však v texte nenašli.**

Navrhujeme do textu doplniť prognózu hospodárenia NJF do roku uzatvorenia trvalého úložiska VJP a RAO.

Odôvodnenie: Ako sme už uviedli, stratégia ZČJE pre SR by podľa nás mala obsahovať *prognózu* (rozpočet) hospodárenia NJF vychádzajúci z očakávaných príjmov a výdavkov NJF do roku uzatvorenia trvalého úložiska VJP a RAO. Tento rozpočet by mal byť vytvorený na základe presného spracovania všetkých dostupných informácií a odhadov hodnôt všetkých faktorov ovplyvňujúcich príjmy a výdavky NJF matematicko-štatistickými metódami. Nakoľko toto nebolo uskutočnené, navrhujeme v čo najrýchlejšom čase doplniť dokument aspoň o avizovaný hrubý odhad hospodárenia NJF po roku 2015, s tým, že sa následne vypracuje nová strategická prognóza finančného zvládnutia ZČJE (Pripomienky 1 - 4).

Pripomienka č. 13: k problémom ohľadne stanovovania predajnej ceny elektriny (s. 61)

Problém: V návrhu stratégie v časti 3.1.1.3 *Predpokladaná predajná cena elektriny vyrobenej v jadrovom zariadení* sa správne konštatuje, že pojem „predajná cena elektriny vyrobenej v jadrovom zariadení“ tak, ako je uvedený v zákone č. 238/2006 Z.z., §7, bod (2) spôsobuje problémy pri praktickej aplikácii tohto ustanovenia (s. 61). Nasledovná úvaha ohľadne riešenia tohto problému však úplne ignoruje možnosť, aby sa variabilný príspevok do NJF **neodvíjal z predajnej ceny elektriny, ale sa kalkuloval na základe iného podkladu – napríklad na základe objemu elektriny vyrobenej v jadrových zariadeniach.**

Navrhujeme doplniť túto časť Stratégie o zhodnotenie kladov a záporov stanovovania variabilného príspevku do NJF z predajnej ceny a z objemu vyrobenej elektriny ako dvoch samostatných alternatív kalkulácie výšky variabilného príspevku prevádzkovateľov JEZ do NJF.

Odôvodnenie: dôvodom zavedenia dvojkomponentového výberu príspevkov do NJF (t.j. rozdelenia príjmov NJF na fixný a variabilný príspevok) bolo, aby prvý komponent (fixný príspevok) reflektoval náklady likvidácie JEZ a druhý komponent (variabilný príspevok) reflektoval náklady uskladnenia a likvidácie VJP a RAO. Zmena objemu vyrobenej elektriny podľa nás lepšie reflektuje budúce náklady na likvidáciu VJP a RAO ako zmena predajnej ceny elektriny.

Pripomienka č. 14: k predpokladu rastu predajnej ceny elektriny SE (s. 61)

Problém: V návrhu stratégie sa uvádza: *Dá sa predpokladať, že realizácia investičných projektov zameraných na zvýšenie inštalovaného výkonu Jaslovské Bohunice V2 a EMO 1,2 bude znamenať vyššiu predajnú cenu z jadrových elektrární* (s. 61). **Tento predpoklad považujeme za potrebné odôvodniť.**

Navrhujeme doplniť túto časť Stratégie o odôvodnenie citovaného predpokladu.

Odôvodnenie: Predajná cena elektriny závisí od situácie na strane dopytu a ponuky elektriny na medzinárodných burzách na ktorých sa obchoduje s elektrinou, pričom zmeny výrobných nákladov SE a.s. neovplyvňujú rovnovážnu cenu na burze zásadnejším spôsobom. Navyše, uvedené investičné projekty by pre SE a.s. mali byť výhodné iba vtedy, ak náklady na ich realizáciu neprevýšia očakávané výnosy s predaja zvýšeného objemu vyrobenej elektriny v dôsledku zvýšenia výrobných kapacít – v trhových podmienkach by teda mal platiť skôr opačný predpoklad, a to že s rastom inštalovanej výrobných kapacít a z neho vyplývajúcim rastom objemu výroby elektriny by mali priemerné jednotkové ceny vyrobenej elektriny poklesnúť. Navyše sa trhovú cenu elektriny bude meniť aj z dôvodov postupu liberalizácie trhu s elektrinou, resp. aj s prípadným prepojením slovenskej prenosovej sústavy s ukrajinskou (kde je možné predpokladať prebytok elektriny ktorú budú slovenské distribučné spoločnosti nakupovať s cieľom jej predaja na našom trhu). Citovanú úvahu preto

považujeme za príliš zjednodušenú a potenciálne nepravdivú. **Úvahu o raste predajných cien elektriny vyrobenej SE, a.s. navrhujeme dopracovať.**

Pripomienka č. 15:hmožná chyba v tabuľke na s. 62

Problém: V tabuľke na s. 62 je pravdepodobne nesprávny údaj o výške fixného príspevku SE, a.s. do NJF v roku 2013.

Navrhujeme prehodnotiť číselné údaje v tabuľke na s. 62 a uviesť aj dielčie tabuľky, ktoré tvorili zdroje údajov pre uvedenú výslednú tabuľku.

Odôvodnenie: Nakoľko by štvrtý blok elektrárne v Mochovciach mal byť uvedený do prevádzky až v roku 2013 (s. 60), nebude tento blok v prevádzke v štvrtom kvartály r. 2012, za ktorý SE, a.s. odvedie príspevok do NJF v roku 2013. Preto by fixný príspevok SE a.s., prevedený na účet NJF v roku 2013, mal byť nižší ako príspevok prevedený v roku 2014, kedy už SE a.s. odvedú do NJF príspevky za oba reaktory EMO3,4 aj v januárovom príspevku. Inými slovami – odvod fixného príspevku SE, a.s. za štvrtý reaktor EMO bude relevantný najskôr až v apríli 2013, a tak sa nižší fixný príspevok v januári 2013 (za 4. kvartál roku 2012 – t.j. bez EMO4) musí prejavovať v tom, že celková suma fixných príspevkov odvedených v roku 2013 bude nižšia ako v roku 2014.

Pripomienka č. 16:historický verzus súčasný deficit vo фонде (s. 62)

Problém: Nepresná formulácia v zákone č. 238/2006 Z.z. (§7, odsek (1), písm. b)), podľa ktorej *je zdrojom jadrového fondu odvod, ktorý je vybraný prevádzkovateľom prenosovej sústavy a prevádzkovateľom distribučnej sústavy, určený na úhradu dlhu, ktorý vznikol pri tvorbe zdrojov určených na krytie nákladov záverečnej časti jadrovej energetiky, vytváraných počas doterajšej prevádzky jadrových zariadení na účely výroby elektriny, vo výške dlhu vytvoreného ku dňu účinnosti tohto zákona*, spôsobuje nesprávnu interpretáciu **historického** a **súčasného deficitu** v NJF ako **dlhu**.

Navrhujeme, aby stratégia ZČJE navrhla takú novelizáciu zákona o NJF a ostatnej relevantnej legislatívy, ktorá by

- a) do legislatívy vložila správnu **terminológiu** (**deficit** namiesto *dlh*),
- b) v legislatíve definovala **historický deficit** (ako deficit v NJF ktorý vznikol v dôsledku neskorého založenia fondu) a **deficit v rozpočte NJF** (ktorý bude výsledkom oficiálneho prognózovania príjmov a výdavkov NJF, napríklad tak, ako sa o to pokúsila oficiálna prognóza (MH SR, 2004) z roku 2004 v Tabuľkách 9-12 na s. 19-20).
- c) požadovala, aby sa dodatočnými odvodmi od spotrebiteľov elektriny uhradil **iba historický deficit** v NJF, a zvyšná časť deficitu v dlhodobom rozpočte NJF sa riešila zmenou predpisov výšky príspevkov prevádzkovateľov JEZ do NJF.

Odôvodnenie: Používanie termínu *dlh* v súvislosti s NJF považujeme za nesprávne - pre používanie termínu *dlh* by musel byť preukázaný právny vzťah medzi dlžníkom a veriteľom v zmysle platnej legislatívy, pričom NJF nie je vo vzťahu k minulým ani budúcim generáciám ani dlžníkom, ani veriteľom. Preto môžeme v súvislosti s NJF používať iba termín **deficit**, pod ktorým rozumieme rozdiel medzi očakávanou budúcou potrebou financií pre očakávané budúce výdavky NJF počas celého obdobia existencie NJF a dostupnými a očakávanými financiami v dispozícii NJF.

Logika rozpočtovania fondov pozná dva odlišné termíny: **historický deficit** (ktorý vznikol v minulosti - v prípade NJF ide o deficit ktorý vznikol v dôsledku neskorého založenia fondu) a **súčasný deficit** (ktorý vznikol a vzniká v dôsledku zlého rozpočtovania alebo nedosahovania očakávaných príjmov – v prípade NJF ide o deficit ktorý vznikol najmä v dôsledku uhrádzania nákladov na likvidáciu JE A1

z NJF a v dôsledku nižších príspevkov do NJF ako je matematický ekvivalent modelovania vyrovnaného dlhodobého rozpočtu NJF pri súčasných odhadoch nákladov ZČJE – vid' Príloha č. 1). Táto terminologická zmena by odstránila množstvo neexaktných konštatácií, ako napríklad tejto:

Ak bude uznaný východiskový predpoklad, že historický dlh reálne znamená výpadok zdrojov, ktoré mali byť naakumulované počas životnosti a prevádzkovania jadrových elektrární k 31.12.1994 resp. k dátumu účinnosti zákona č. 238/2006 Z.z., potom je možné uviesť, že historický dlh predstavujú nasledujúce náklady:

- náklady súvisiace s vyradovaním jadrovej elektrárne A1 z prevádzky,
- pomerná časť nákladov na vyradovanie jadrovej elektrárne V1 z prevádzky,
- všetky náklady na nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom z jadrovej elektrárne V1,
- pomerná časť nákladov na vyradovanie jadrovej elektrárne V2 z prevádzky,
- pomerná časť nákladov na nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom z jadrovej elektrárne V2 (s. 63).

Pripomienka č. 17:k výpočtu deficitu v NJF (s. 63)

Problém: Podkapitola 3.1.2, osobitne jej prvá polovica, je podľa nás napísaná veľmi neprehľadne (výpočty sú vykonávané priamo v texte namiesto toho, aby ich prehľadne ukazovali tabuľky, a pod.). Pre čitateľa, ktorý nie je detailne oboznámený s problematikou, bude s najväčšou pravdepodobnosťou táto časť textu veľmi ťažko zrozumiteľná a extrémne ťažko kontrolovateľná po obsahovej stránke. Napríklad veta *Celkový historický dlh pre JE V1 bude teda tvorený súčtom nákladov na jej vyradovanie, nakladanie a ukladanie VJP t.j. 8,905 + 4,513 + 24,245 = 37,663 mld. Sk* sa uvádza už na strane 63, pričom dve z troch položiek výpočtu (4,513 a 24,245) sú po prvý krát spomenuté až na nasledujúcich stranách textu – pre čitateľa je preto extrémne náročné kontrolovať, aké cifry a prečo sa v texte objavujú.

Navrhujeme stratégiu prepracovať tak, aby mali uvádzané číselné údaje a ich matematické operácie chronologický a logický sled – napríklad v štruktúre a slede v akom sme ich uviedli v Prílohe č. 1.

Odôvodnenie: Považujeme za nevyhnutné, aby mali všetky uvádzané číselné údaje a ich matematické operácie chronologický a logický sled. V opačnom prípade je text veľmi ťažko čitateľný a uvádzané číselné údaje zrozumiteľné a overiteľné.

Pripomienka č. 18:nie je jasné, či stratégia navrhuje fixný príspevok valorizovať o mieru inflácie, alebo nie (s. 59 verzus s. 71 - 72)

Problém: V úvode Návrhu plánu finančného zabezpečenia Stratégie záverečnej časti jadrovej energetiky sa uvádza predpoklad, že aj *príjmová stránka NJF by mala odrážať rast inflácie a preto napr. fixný príspevok, ktorý je v súčasnosti stanovený pevnou sumou 350.000,- Sk* ročne za každý MW inštalovaného elektrického výkonu, by mal byť naviazaný na rast inflácie, aby nedochádzalo k reálnemu znížovaniu príspevkov (s. 59). Ďalej sa uvádza, že *pre pokrytie nákladov na skladovanie VJP z jadrových elektrární EMO 1,2 a EMO 3,4 ale aj V2 je potrebné zabezpečiť zvýšenie odvodov do NJF z týchto elektrární* (s. 64). V ďalšom texte sa však už nespomína žiaden teoretický scenár, v ktorom by boli príspevky do NJF zvyšované, alebo valorizované; a v prognózach príjmov a výdavkov NJF (s. 71-72) sa predpokladá, že budúce príspevky do NJF sa upravovať (valorizovať) nebudú.

Navrhujeme, aby stratégia explicitnejšie uviedla, či navrhuje zvyšovať (valorizovať) fixné príspevky do NJF, a ak áno, tak následne uvádzala dve odlišné scenáre vývoja budúceho hospodárenia NJF: 1. stav kedy by predpis fixných príspevkov do fondu ostal nezmenený (súčasný stav), a 2. prognózu príjmov NJF za predpokladu, že fixný príspevok bude pravidelne upravovaný (valorizovaný) legislatívnou zmenou (navrhovaný budúci stav).

Odôvodnenie: Ak stratégia navrhuje každoročne valorizovať výšku fixného príspevku, mali by aj následné rozpočty byť uvádzané v súlade s týmto návrhom, respektíve duálne (súčasný stav a stav po prípadnom prijatí návrhu valorizovať fixné príspevky). Porovnanie dvoch odlišných prognóz (súčasný verus navrhovaný stav predpisu fixných príspevkov) by najlepšie preukázalo, prečo je valorizácia výšky fixných príspevkov nevyhnutná, a do akej miery prijatie zmeny o valorizácii fixného príspevku pokrýje existujúci deficit v rozpočte NJF.

Pripomienka č. 19: k nejasnému odhadu podielu využitia trvalého úložiska pre účely skladovania VJP a RAO z jednotlivých JEZ (s. 64)

Problém: V texte stratégie sa uvádza, že *zjednodušené môžeme predpokladať, že 2,5% kapacity trvalého úložiska bude využitých pre trvalé uloženie vysokoaktívnych odpadov pochádzajúcich z jadrovej elektrárne A1 a 97,5 % kapacity na trvalé uloženie VJP a rádioaktívnych odpadov neprijateľných do povrchového úložiska z vyradovania jadrových elektrární V1 (23,43 %), V2 (27,51 %), EMO 1,2 (24,76 %) a EMO 3,4 (21,80 %) (s. 64).* V predchádzajúcom a ani nasledujúcom texte sa však neuvádza, akou metódou a na základe akých podkladov autori textu k uvedeným číselným hodnotám dospeli.

Navrhujeme, aby bola kompletná metodika výpočtu uvedených číselných hodnôt, vrátane zdrojov vstupných údajov, doplnená do textu stratégie. Súčasne navrhujeme, aby stratégia použila čo najpresnejšiu a najobjektívnejšiu metodiku, a nie iba „zjednodušené predpoklady“.

Odôvodnenie: Všetky číselné a peňažné údaje v celom dokumente by mali byť buď zdôvodnené (s jasným uvedením toho, ako k nim autori dospeli), alebo sa odvolávať na konkrétny zdroj, z ktorého boli údaje prebraté. Je to bežný štandard bežný štandard odborných vedeckých dokumentov.

Pripomienka č. 20: k termínu „budúce náklady historického dlhu“ (s. 65)

Problém: Termín *budúce náklady historického dlhu* (s. 65) je nejasný.

Navrhujeme termín *budúce náklady historického dlhu* nahradiť termínom *budúce odvody* (vyberané prevádzkovateľom prenosovej sústavy a prevádzkovateľom distribučnej sústavy) určené na pokrytie historického deficitu v NJF, prípadne iba *budúce odvody určené na pokrytie historického deficitu*.

Odôvodnenie: V prípade dlžnícko-veriteľských vzťahov (t.j. po uzatvorení zmluvy o úvere) je možné používať termín *budúce náklady splácania dlhu*. Ako sme však už uviedli, NJF nie je zadĺžený, ale je v ňom deficit, ktorého osobitnou časťou je tzv. historický deficit vzniknutý z dôvodu neskorého založenia fondu.

Pripomienka č. 21:k plánu vykryvať historický deficit „podľa potreby“ (s. 65)

Problém: V texte sa uvádza: *Kedže prístupy k vyššie uvedeným oblastiam sa môžu v budúcnosti meniť a potreba finančných prostriedkov zodpovedajúca historickému dlhu je rozložená v časovom horizonte viac než 50 rokov, z pragmatických dôvodov sa uvažuje, že historický dlh sa bude vyrovnávať priebežne podľa aktuálnej potreby* (s. 65).

Navrhujeme, aby autori textu presnejšie uviedli kto uvažuje vykryvať historický deficit podľa aktuálnej potreby, vrátane odkazov na zdroje, kde sa citované úvahy nachádzajú.

Odôvodnenie: Mimovládne organizácie Priatelia Zeme-CEPA a CEE Bankwatch Network už v minulosti viac krát upozornili na neetickú a možnú protiprávnu stránku dodatočných odvodov spotrebiteľom elektriny „podľa aktuálnej potreby“. Preto považujeme formuláciu v štýle „sa uvažuje“ za nekorektnú.

Pripomienka č. 22:k plánu vykryvať historický deficit v NJF aj odvodmi vyberanými ako poplatky z distribúcie „aj nejadrovej“ elektriny (s. 65)

Problém: V texte sa na adresu odvodov na vykrytie historického deficitu, ktoré by mali byť vyberané prevádzkovateľom prenosovej sústavy a prevádzkovateľom distribučnej sústavy podľa §7, odsek (1), písm. b) zákona č. 238/2006 Z.z, uvádza: *...ak by sa tieto finančné čiastky mali rozložiť do predpokladanej prenášanej energie 22 TWh...* (s. 65). **Predpoklad, že sa odvody na vykrytie historického deficitu budú vzťahovať na všetku distribuovanú elektrinu, aj „nejadrovú“, v texte nie je zdôvodnený.**

Navrhujeme, aby autori textu zdôvodnili prečo predpokladajú, že sa odvod, ktorý bude vyberaný prevádzkovateľom prenosovej sústavy a prevádzkovateľom distribučnej sústavy podľa §7, odsek (1), písm. b) zákona č. 238/2006 Z.z, bude vzťahovať na všetku elektrinu, a nie len na elektrinu vyrobenú v jadrových zariadeniach prevádzkovaných na území SR.

Odôvodnenie: Mimovládne organizácie Friends of the Earth a CEE Bankwatch Network podali v roku 2005 podnet na Riaditeľstvo Európskej komisie pre hospodársku súťaž proti vyberaniu odvodov, ktoré budú vyberané prevádzkovateľom prenosovej sústavy a prevádzkovateľom distribučnej sústavy v zmysle Uznesenia vlády č. 626/2004 s upozornením, že tieto odvody narušia hospodársku súťaž medzi prevádzkovateľmi jadrových elektrární nachádzajúcich sa na území SR (ktoré budú benefitovať z týchto odvodov) a ostatnými producentmi elektriny doma a v zahraničí. Európska komisia tento podnet preverila a nepovažovala ho za neopodstatnený, ale iba pozastavila jeho prešetrovanie do momentu kým nebude v platnosti právny predpis, ktorý vyberanie uvedených odvodov (štátnej pomoci pre NJF) stanoví, a vyzvala Slovenskú republiku k tomu, aby o pripravovaní relevantnej legislatívy vopred informovala Európsku komisiu a vyžiadala si jej stanovisko. Preto považujeme za opodstatnené, aby bola o tejto skutočnosti zmienka v texte na str. 65.

Pripomienka č. 23:k predpokladu zhodnocovania prostriedkov v NJF (s. 66)

Problém: V texte stratégie sa uvádza, že pre potreby tejto Stratégie záverečnej časti jadrovej energetiky v SR sa predpokladá, že zhodnocovanie voľných finančných prostriedkov bude minimálne na úrovni inflácie. **Tento predpoklad v texte nie je zdôvodnený.**

Navrhujeme, aby autori textu zdôvodnili prečo predpokladajú, že zhodnocovanie voľných finančných prostriedkov uložených na účtoch NJF bude minimálne na úrovni inflácie.

Odôvodnenie: Predpoklad, že zhodnocovanie voľných finančných prostriedkov uložených na účtoch NJF bude minimálne na úrovni inflácie, nie je samozrejмый. V minulosti boli voľné finančné prostriedky uložené na účtoch predchodcu NJF – ŠFL JEZ – zhodnocované zvyčajne v oveľa nižšej miere, ako bola v tom čase miera inflácie na Slovensku.

Pripomienka č. 24:– nejasná cenová úroveň v tabuľke (s. 68)

Problém: V tabuľke na s. 68 (horná tabuľka) nie je uvedené, či je **predpokladané čerpanie pre spoluúčasť projektov BIDSF** uvedené v cenovej úrovni roku 2006, alebo v cenovej úrovni rokov, v ktorých sa projekty spolufinancované z BIDSF budú realizovať.

Navrhujeme do tabuľky na s. 68 (v strede strany) doplniť, v akej cenovej úrovni je uvádzané predpokladané čerpanie pre spoluúčasť projektov BIDSF.

Odôvodnenie: V texte stratégie je uvedené, že *celková výška predpokladaného čerpania finančných prostriedkov z podúčtu A – analytický účet jadrová elektrárne VI do roku 2011 pre obdobia ukončovania prevádzky a prípravy na vyradovanie je potom odhadnutá vo výške 2 557 mil. Sk (s. 68).* Peňažné hodnoty spolufinancovania projektov z BIDSF sú teda sčítavané s takými výdavkami z NJF, ktoré sú uvádzané v cenovej úrovni roka 2006. Z toho predpokladáme, že **predpokladané čerpanie pre spoluúčasť projektov BIDSF** je v tabuľke na s. 68 uvádzané **v cenovej úrovni roka 2006**. Avšak neskôr je v texte uvedené, že *Celková výška predpokladaného čerpania finančných prostriedkov z podúčtu A– analytický účet jadrová elektrárne VI v rokoch 2012 – 2015 je vo výške 4,709 mil. Sk.* Je zrejmé, že hodnota 4,709 je súčtom hodnôt spodného riadku tabuľky na s. 68 (spodná tabuľka), v ktorom sú ceny uvádzané „v reálnych cenách, úprava o infláciu“. **Nie je teda jasné, či je predpokladané čerpanie pre spoluúčasť projektov BIDSF uvádzané „v cenách roku 2006“, alebo „v reálnych cenách, úprava o infláciu“.**

Pripomienka č. 25:k používaniu rozličných cenových úrovní pri udávaní budúcich výdavkov NJF (s. 68-69)

Problém: V texte stratégie je uvedené, že *celková výška predpokladaného čerpania finančných prostriedkov z podúčtu A – analytický účet jadrová elektrárne VI do roku 2011 pre obdobia ukončovania prevádzky a prípravy na vyradovanie je potom odhadnutá vo výške 2 557 mil. Sk (s. 68).* Je pravdepodobné, že ide o hodnoty v cenovej úrovni roka 2006 (viď odôvodnenie predošlej pripomienky). Avšak neskôr je v texte uvedené, že *Celková výška predpokladaného čerpania finančných prostriedkov z podúčtu A– analytický účet jadrová elektrárne VI v rokoch 2012 – 2015 je vo výške 4,709 mil. Sk.* Je zrejmé, že hodnota 4,709 je súčtom hodnôt spodného riadku tabuľky na s. 68 (spodná tabuľka), v ktorom sú ceny uvádzané „v reálnych cenách, úprava o infláciu“. **V texte sú hodnoty raz uvádzané v cenovej úrovni roka 2006, a inokedy „v reálnych cenách, úprava o infláciu“ – teda v neporovnateľných číslach.**

Navrhujeme číselné hodnoty uvádzať duplicitne: zvlášť v cenách roku 2006, a zvlášť v reálnych cenách, a jednoznačne od seba tieto hodnoty odlišovať (napríklad ilustratívne cenové hodnoty v cenách r. 2006 uvádzať *italikou*).

Odôvodnenie: Nesystematické uvádzanie peňažných hodnôt niekedy v cenovej úrovni roka 2006 a inokedy v reálnych cenách enormne sťažuje objektívne spracovanie informácií uvádzaných v stratégii.

Pripomienka č. 26: k vysvetleniu výberu projektov financovaných z fondu BIDSF (s. 69)

Problém: V texte sa uvádza, že uvedená výška čerpania finančných prostriedkov z NJF v r. 2012 – 2015 je postavená na predpoklade, že sa neuvažuje v predmetnom období s čerpaním **takých prostriedkov BIDSF na kompenzáciu nákladov súvisiacich s odstavením jadrovej elektrárne V1, ktoré by znamenali zníženie výdajov NJF. Akékoľvek čerpanie prostriedkov BIDSF, ktoré by znamenalo zníženie výdajov NJF na odstavenie a likvidáciu V1 by znamenalo úsporu predpokladaných výdajov NJF. Týmto textom autori implicitne uvádzajú, že z fondu BIDSF sa uhrádzajú také projekty, ktoré pre odstavenie a likvidáciu JE V1 nie sú nevyhnutne potrebné, nakoľko ak by ich fond BIDSF nefinancoval, tak by sa tieto projekty neuskutočnili a preto z NJF nefinancovali** (lebo ináč by v prípade ich financovania z NJF skutočne došlo k zvýšeniu výdavkov NJF).

(Pozn.: termín *výdaj* v súvislosti s peniazmi je bohemizmus, správny slovenský termín je *výdavok*).

Navrhujeme bližšie odôvodniť, prečo granty z fondu BIDSF neprispievajú na zníženie výdavkov NJF.

Odôvodnenie: Ide o dôležitú informáciu, ktorá nie je samozrejماً, a súvisí s cieľom dosiahnutia vyrovnaného hospodárenia NJF, ktoré je v texte stratégie deklarované ako cieľ.

Pripomienka č. 27: chýbajúca informácia o úroku „pôžičky“ z podúčtu V1 na A1 (s. 70)

Problém: V texte stratégie je uvedené, že v roku 2007 boli pre potreby vyradovania JE A1 prevedené finančné prostriedky z analytického účtu JE V1 vo výške cca 1 262,483 mil. Sk (s. 70). **Neuvádza sa, s akým úrokom bola táto „pôžička“ poskytnutá.**

Navrhujeme doplniť informáciu, že išlo o „bezúročnú pôžičku“.

Odôvodnenie: Poskytnutie „bezúročnej pôžičky“ z jedného podúčtu na iný podúčet NJF je bezprecedentný jav, ktorý považujeme za potrebné uviesť aj s dôležitou informáciou, že podúčet JE V1 „stratil“ možnosť zúročovať financie, ktoré boli dočasne prevedené na podúčet A1.

Pripomienka č. 28: k rozpočtovaniu príjmov a výdavkov v cenách r. 2006 (s. 70-71)

Problém: V tabuľkách na s. 70-71, v ktorých sú rozpočtované príjmy a výdavky NJF pre obdobie rokov 2008 – 2015, sú peňažné hodnoty **výdavkov** NJF uvádzané **v cenách roku 2006**, a súčasne sú peňažné hodnoty **príjmov** NJF uvádzané **vrátane úrokov, resp. variabilné príspevky odvodené z reálnych (t.j. valorizovaných) cien elektriny**, čo je ekvivalentom reálnych cien.

Navrhujeme uvádzať rozpočty príjmov a výdavkov NJF vždy iba v reálnych cenách. Resp. ak sa autori rozhodnú strednodobé rozpočty príjmov a výdavkov NJF uvádzať aj v cenovej hladine roku 2006, považujeme za nepatričné do týchto rozpočtov uvádzať aj príjmy NJF z úrokov a variabilné príspevky odvodené z „valorizovaných cien elektriny“.

Odôvodnenie: Úroky na účtoch NJF sú bankami poskytované v dôsledku zmien reálnych cien v čase (inflácia). Ak predpokladáme, že sa ceny meniť nebudú, resp. z iných dôvodov uvádzame výdavky v cenovej hladine starších rokov, je potrebné aj príjmy uvádzať v tej istej cenovej hladine (t.j. bez úrokov, a variabilné príspevky odvodené zo „stálych“ cien elektriny – t.j. cien odvodených z cenovej úrovne roku 2006). Diskontovanie príjmov a výdavkov je štandardným javom – dôkazom sú napríklad rozpočty štrukturálnych fondov EÚ. Preto je zaujímavé, že dokument uvádza plány príjmov NJF v nediskontovaných cenách.

Pripomienka č. 29: k nedôslednej interpretácii nízkej výšky príspevkov do NJF (s. 74)

Problém: V texte sa fakt, že výška stanovených príspevkov do NJF (350.000,- Sk za inštalovaný MW_e za rok a 5,95 % z tržieb z predanej elektriny vyrobenej v jadrových elektrárňach interpretuje tak, že to znamená, že výroba elektriny na Slovensku patrí k nákladovo najvýhodnejšiemu spôsobu jej výroby v porovnaní s tepelnými elektrárňami na uhlie alebo plyn, resp. v porovnaní s paroplynovými cyklami. **Autori však zabudli na to, že uvedený fakt je možné interpretovať aj tak, že výška príspevkov do NJF môže byť podhodnotená, čo zvýhodňuje prevádzkovateľov jadrových elektrární oproti spomínaným tepelným či paroplynovým elektrárniam.**

Navrhujeme uviesť vyššie uvedenú možnú interpretáciu do textu na s. 74.

Odôvodnenie: Naše prepočty, uskutočnené objektívnymi matematicko-štatistickými metódami na základe oficiálnych alebo konzervatívnych vstupných údajov (predpokladov) preukázali, že výška príspevkov prevádzkovateľov JEZ do NJF je podhodnotená (Príloha 1).

Pripomienka č. 30: k nepodloženým konštatovaniam o ekonomickej únosnosti (s. 74)

Problém: V texte sa konštatuje: *Dodatočný príspevok prevádzkovateľa prenosovej sústavy a prevádzkovateľa distribučnej sústavy na úhradu historického dlhu v maximálnej výške 90,- Sk/MWh od roku 2008 znamená pri ilustratívnej cene silovej elektriny v SR na úrovni 1.800,- Sk/MWh navýšenie ceny o 5 %. Pri priemernej cene pre koncového odberateľa vo výške 3.600,- Sk/MWh by to predstavovalo navýšenie ceny o 2,5 %, čo predstavuje ekonomicky únosný spôsob získavania zdrojov na úhradu historického dlhu (s. 74).* **Neuvádza sa pri tom, na základe akej metodiky sa vyhodnotilo, že ide o ekonomicky únosný spôsob získavania zdrojov.**

Navrhujeme uvedený text z dokumentu vypustiť.

Odôvodnenie: Predpoklady uvedené v citovanom texte sa zrejme týkajú iba jednej skupiny odberateľov elektriny – domácností. Veľké podniky, ktoré sú súčasne veľkými odberateľmi elektriny, však na liberalizovanom trhu môžu nakupovať elektrinu za omnoho nižšie ako priemerné ceny. Navrhované opatrenie znevýhodní slovenských veľkoodberateľov elektriny oproti ich konkurentom so zahraničiami. Konkurencia v mnohých odvetviach je tak silná, že 5% nárast nákladov na elektrickú energiu oproti zahraničiu môže byť jedným z faktorov, ktorý môže v konečnom dôsledku motivovať určité typy podnikov (ktorých výroba je náročná na nevyhnutný objem dodávanej elektriny) lokalizovať svoje prevádzky mimo Slovenska. Preto považujeme citované konštatovanie

bez akéhokoľvek odôvodnenia za neobjektívne, a považujeme za potrebné ho doplniť o argumentáciu založenú na určitej metodike (a uviesť, aké zvýšenie ceny elektriny už je možné považovať za iné ako ekonomicky únosné), alebo uvedenú úvahu z textu úplne vypustiť.

Pripomienka č. 31: k stavu na účtoch NJF verzus príjmu NJF (s. 76)

Problém: Na s. 76 sa uvádza:

- Celkové plánované **príjmy** (zdroje finančných prostriedkov) NJF k 31.12.2008: 22.039.282 tis.
- Celkové plánované **príjmy** (zdroje finančných prostriedkov) NJF k 31.12.2008 bez dotácie zo štátneho rozpočtu: 22.034.282 tis. Sk

Predpokladáme, že uvedené číselné hodnoty neudávajú plánované príjmy, ale iný údaj (príjmy NJF za obdobie 1995-2008, vrátane plánovaných príjmov za rok 2008?).

Navrhujeme uvedený text upraviť.

Odôvodnenie: Je potrebné rozlišovať medzi minulými (reálnymi) príjmami fondu a plánovanými (budúcimi) príjmami fondu. Uvedená informácia robí dojem, ako keby sa do konca roku 2008 plánovali „nové“ príjmy NJF vo výške vyše 22 miliárd Sk, čo nie je pravda.

Prílohy

Príloha 1 - **Národný jadrový fond** (genéza, problémy, modelovanie príjmov a výdavkov, odhad potrebnej výšky príjmov a odhad aktuálneho deficitu vo fonde). Pracovný dokument z 9. mája 2007, určený na pripomienkovanie. Priložené v elektronickej forme (Priloha1.pdf). Dokument je dostupný aj na internetovej stránke www.cepta.sk

Literatúra

MINISTERSTVO HOSPODÁRSTVA (2000): **Prognóza plného finančného zvládnutia zadnej časti jadrovej energetiky v Slovenskej republike**. Materiál na rokovanie vlády SR č. 1030/2000-010. Bratislava, apríl 2000.

MINISTERSTVO HOSPODÁRSTVA (2004): **Aktualizovaná prognóza plného finančného zvládnutia zadnej časti jadrovej energetiky v Slovenskej republike**. Materiál na medzirezortné pripomienkové konanie č. 578/2004-001. Bratislava, marec 2004. (Poznámka: Materiál v dňoch 8. 3. 2004 - 19. 3. 2004 prešiel medzirezortným pripomienkovým konaním, nebol však predložený na rokovanie vlády SR - bol neskôr nahradený materiálom „Privatizácia Slovenských elektrární a.s. Problematika reštrukturalizácie Štátneho fondu likvidácie jadrovoenergetických zariadení a nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnymi odpadmi“, ktorý vláda SR prerokovala 23. júna 2004 a prijala k nemu uznesenie č. 626/2004.)